

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De personis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Cardinalibus. Tit. 4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62002)

legitimos dignitatum reddit capaces: appellationes ad se, mediis
omissis, interpositas admittit: de iis cognoscit: sententias appellationi
nulli subiectas fert. *c. 2. de translat. Episc. & c. quod translationem. 4. de offic. leg. ubi Gloss. & c. sicut univ. 8. de excess. Pralat.*

- 14 Secundum Jus Vetus *eligitur ex corpore Cardinalium: can. oportebat. 3. cum seq. dist. 79.* Jure verò recentiori reperitur decisum, *in c. licet de elect.* ut contra à duabus Cardinalium partibus electum, præter hæresin, aliamve in jure Divino consistentem exceptionem, nulla opponi possit exceptio: *Barbos. d. lib. cap. 1. num. 77.*

Videtur itaque posteriori hoc capitulo, esse canonis priori derogatum: Idque ob schismata & diutinas Sedis vacationes tollendas.

- 15 Verior ergò eorum videtur sententia, qui etiam *non Cardinales* electum verum esse affirmant Pontificem. *ut Bellarm. ad d. can. licet. num. 1. Augustin. Triumph. de elect. Papa. qu. 3. art. 6. Mandos. ad reg. 13. Cancell. qu. 8. num. 23. aliq. allegati à Barbosa d. lib. & cap. num. 56.* Licet is sit Laicus; *Gloss. verb. non Apostolicus. in can. si quis pecunia. dist. 79. Decius in d. c. licet. num. 9. Barbos. d. lib. & cap. num. 78. uxoratus; Archidiacon. in d. c. si quis pecunia. Bonacin. tract. de elect. Pontif. disput. 1. cap. 1. qu. 2. in princ. num. 4. non tamen uxore in vitâ. Abb. in c. constitutus. num. ult. de convers. conjugat. & in c. uxoratus. num. 1. cod.*

TITULUS IV. De Cardinalibus.

SUMMARIA.

1. <i>Cardinales unde dicti.</i>	4. <i>Quis eos citat. & num.</i>
2. <i>Quodnam eorum manus & officium. & n. 16.</i>	9. & 13.
3. <i>Eorum Tituli quid, & qua in eos jurisdictio. & num. 14.</i>	5. <i>Eorum numerus. An definitus.</i>
	6. <i>Eorum Tituli quales & quot.</i>

7. *Eli-*

7. Eligendi ex omni natione.	11. An eligi possunt Legitimati per matrimonium subsequens.
8. Religiosus, electus Cardinalis in quantum à religionis regulis absoluitur.	12. Quæ requiratur ætas.
9. Quomodo eliguntur.	13. Quæ eorum privilegia.
10. Quæ desiderantur qualitates in eis.	14. Quæ in eorum Consistorio tractentur.
	15. Quomodo regant Sede vacante Ecclesiam.

Cardinales sunt dicti quasi Ecclesiæ Romanæ cardines, seu quia Apostolicæ Sedi, quæ est aliarum Ecclesiarum axis & cardo, seruiunt; *Gloss. verb. Cardinalibus. in Extravag. ex-ecrabilis. de præbend.* vel quia in illis quasi cardinibus vertantur Christianæ Ecclesiæ gubernacula. Sicut enim mundus regitur cardine, ita Ecclesia Cardinalium roboratur concilio. *arg. c. pastoralis. 7. qu. 1. Gloss. in c. 2. de offic. Archipresb.*

Sunt *Cardinales*, tanquam Senatores Pontificis, seu Senatus Ecclesiæ. *can. 7. Ecclesia. 16. qu. 1.*

Præcipuum enim *Cardinalium officium*, est Reipublicæ Christianæ consulere: Papa assistere: Ei in negotiis arduis rectum consilium præbere: cuncta quæ Eis à Papa pro Ecclesiæ utilitate injunguntur, fideliter adimplere: *c. per venerabilem. vers. sunt autem. qui filii sunt legit. c. fundamenta. §. decet. de elect. in 6.* Solet etiam Pontifex, sed non tenetur, in quæstionibus fidei, reliquisque arduis, Cardinalium exigere consilium. *Cuech. in institut. Jur. Canon. major. lib. 2. tit. 2. de sum. Pontif. num. 59. Mascard. de probation. conclus. 262. num. 56. Barbosa lib. 1. de Jure Eccles. cap. 4. num. 88. cum seqq.*

Sunt alii *Cardinales Diaconi*, alii *Cardinales Presbyteri*, alii *Cardinales Episcopi*; habitâ titulorum, quibus insigniuntur, ratione.

Singuli in suis titulis sibi decretis habent Jurisdictionem poenæ Episcopalem; quia & tituli illi Ecclesiis seu Parochiis comparantur

Episcoporum. *c. his que pro. 11. de major. & obed. c. ex gestis. 2. de Cler. non resident.*

Possunt ergo cognoscere de Clericorum Ecclesiæ suæ titularis causis criminalibus; *Leo in Theaur. Eccles. part. 2. cap. 1. num. 7.* Sive sint Presbyteri, sive Diaconi; *Sebast. Casar. in relect. de Eccles. Hierarch. p. 1. disp. 2. §. 1. num. 2.* interesse matrimoniis; interveniendi aliis concedere licentiam; *Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 28. num. 7.* Pontificiis uti insignibus; benedicere solemniter; *Monet. de conserv. cap. 5. num. 34.* conferre beneficia; *Ludov. Gomez. in reg. triennial. qu. 31. num. 17. vers. & eodem modo;* puta si sint in Urbe. Nami si absint, solus confert Papa; *reg. 7. Cancell. & ibi Mandos. qu. 1. num. 5. Gomez. d. qu. 31. num. 16.* Visitare personas ratione titularum subiectas; *Panum. de visit. p. 1. quest. 2. num. 16.* excommunicare, suspendere, interdicare, eas; *Azor. Inst. Moral. part. 2. lib. 4. cap. 3. quest. 2.* aliisque gaudere Episcoporum privilegiis. *Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 6. Diana moral. resolut. p. 5. tract. 2. resolut. 71. Barbosa. d. lib. 1. cap. 4. num. 77.*

4 A Summo eliguntur Pontifice: & quidem solo; *Andr. Barbat. de præstant. Cardinal. qu. ult. Cucch. Inst. Jur. Can. major. lib. 2. tit. 4. num. 21.* Adeo ut nequidem Concilium generale creare possit Eos; nisi cum auctoritate tali fuerit auctoritate Papæ congregatum. *Barbos. d. lib. & cap. num. 12.*

5 Numerus Eorum non est definitus, sed summi Pontificis arbitrio, augetur, vel minuitur ut olim, ita & hodiè; *Franc. in c. ubi periculum. de elect. in 6. Martin. Laudens. in tract. de Cardinal. part. 2. qu. 2.*

Rectius tamen Eum Reipublicæ Christianæ consulturum putant, si non duorum & septuaginta Cardinalium excedat numerum. Fuit enim Discipulorum Salvatoris nostri numerus; *sec. Archidiacon. in d. c. ubi periculum. Alber. de sum. Trinit. in rubr. Barbat. tract. de Cardinal. qu. 1. num. 1. Manfr. cod. tract. cap. 3.*

6 Episcoporum Cardinalium tituli olim fuere octo; *testib. Onuphrio lib. de septem Urbis Eccles. cap. 1. Martin. Laudens. de Cardinal. qu. 88. Panum. de visitat. part. 2. num. 15.* Presbyterorum Cardinalium viginti

ginti octo: Diaconorum Cardinalium octodecim. *Barbof. d. lib. 1. de jur. Eccles. cap. 3. num. 46. cum seq.*

Eligi debent ex omni natione; ut unaquæque natio suam in Curia Romana habeat Patrem tutelarem. Concil. Trident. in cap. 1. §. ea vero omnia. de reform. sess. 24. Cucch. Inst. Jur. Canon. Major. lib. 2. tit. 4. Gomez. sup. reg. Cancell. qu. 1. de idiomate. Leo Thesaur. fori Eccles. part. 1. cap. 2. num. 12.

Regularis eligi etiam potest ex constit. Eugenii IV. *constit. 5. incipit. Postquam verus. §. 9.* sed tum non absolvitur ab his quæ sunt de regulæ substantia; & ita non acquirit dominium, nec testari potest. *Bald. in Auth. licentiam. C. de Episc. & Cleric. Guiliel. Benedict. inc. Raynutius. verb. mortuo itaq. num. 301. de testam. Fr. Emanuel. quest. Regular. tom. 2. qu. 54. art. 7. tenerurque habitum religionis suæ portare. Fr. Emanuel. d. art. 7. Franc. in rubr. de testam. lib. 6. num. 76. qu. 15. Eum tamen deponens non incurrit excommunicationem. Bonif. in Clem. 1. §. rursus. num. 33. & 34. de statu Monachor.*

Eligendi Cardinales à Pontifice, factò scrutinio, & si Ei placet, accedente consensu Cardinalium, de viro probo, moribus bonis insignito, iustis natalibus orso, ætatis annorum triginta, qui non sit nepos ex fratre vel sorore summi Pontificis, vel Cardinalis. secund. Concil. Basil. §. fin. de num. & qual. Cardin. Quod non servatur.

Dico factò scrutinio; & quidem merito; Magna quippe, & insignis vitæ sanctitas requiritur in iis, qui ad tantam exchuntur dignitatem, ut Christi Vicario in expediendis agendisque arduis rotius Ecclesiæ negotiis sint futuri à consiliis.

Tria in iis requirit Baldus in *l. 1. ff. de offic. Præf. præf. Industriam singularem, exploratam fidem, & morum gravitatem maximam.* Plura Sanctus Bernardus in *epist. ad Eugenium.* Concilii Basileensis Patres *sess. 23. voluerunt Eos nullius criminis, aut infamie nota esse aspersos.* Concilium Tridentinum *sess. 24. de reform. cap. 1.* dicit, ea omnia & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & qualitatibus cæteris sunt constituta, (quæ infra titulo de electione videbimus) etiam in creatione S.R.E. Cardinalium & Diaconorum esse

exigenda. Fr. Emanuel. *quest. Regul. tom. 2. qu. 58. art. 7. Campan. de divers. Jur. Canon. rub. 5. cap. 3. num. 5. in princ.*

In perilluſtribus tamen, ut filiis, fratribus, nepotibus, Regum, Principum, cum circumspectione & maturitate morum, sufficit literatura competens. *Barbosa de jure Eccl. lib. 1. cap. 3. num. 38.*

11 Dixi *justus natalibus orio*; Nam ad dignitatem Cardinalitiam, in tantum desiderantur nati ex legitimo matrimonio, ut nec legitimi per subsequens matrimonium veniant admittendi: *sec. constit. Sixti V. incipit. Postquam verus. sub dato tertio Nonas Decemb. 1595. Campan. in divers. Jur. Can. rubr. 11. cap. 13. num. 128.*

12 Dixi *etatis triginta annorum*; Licet enim etas ad Cardinalatum requisita à Summo Pontifice non sit approbata; tamen quia à Concilio Trident. *sess. 24. de reformat. cap. 1. statutum*, ut ea omnia, quae de Episcoporum doctrina, etate, & qualitatibus ceteris sunt constituta, in S. R. E. Cardinalium creatione sint observanda; ea erit quae ad Episcopatum requiritur, videlicet triginta annorum. *Campan. d. tr. rubr. 7. cap. 6. num. 45. Novar. in singul. Can. conc. 17. Squillant. de privileg. Cleric. cap. 4. sub num. 77. Narbona de etate ad omnes actus humanos requisita. an. 30. qu. 4.*

Sed restringendum hoc ad Cardinales Episcopos & Presbyteros Cardinales enim Diaconos, sufficit esse annorum viginti duorum. *sec. dist. 50. constitut. Sixti V.*

13 Ceterum Papa de plenitudine potestatis, etiam facta propositione nulla, potest facere Cardinales, qui non habent has, nec alias qualitates requisitas, omnes supplendo defectus. *Narbona d. anno 30. qu. 4. num. 4. Alex. consil. 111. Perspectus. num. 3. & seq. lib. 6. Card. Tusch. tom. 6. litera P. conclus. 49. num. 68. Barbosa d. lib. 6. cap. num. 34. & 42.*

Sic hodie Pontificum arbitrio fiunt Cardinales. *Petr. Gregor. Tholos. Syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 4. num. 13.*

Est *Cardinalium collegium* honorabilius membrum, quod habet Ecclesia DEI: *Prob. ad Monach. in c. 1. num. 4. de schismat. in 6. Romanae Ecclesiae appellatur gremium; c. in nomine Domini. circa med. dist. 23.*

14 Quamplurimis gaudent *Cardinales* privilegiis. Primò: Habent in

in Ecclesiis, quarum sunt Titulares, & in aliis Eorum titulis subjectis, Jurisdictionem Episcopalem: *c. his que. 11. de major. & obed. Leo in Absaur. Fori Eccles. p. 2. cap. 1. num. 7.*

Unde in iis, si sint in Urbe, *Gonzalez. reg. 8. Cancell. Gloss. 13. num. 20.* Jus habent conferendi beneficia: *Ludov. Gomez. in reg. Triennali. qu. 31. num. 17. vers. & eodem. Barbof. d. lib. cap. 4. num. 36. distribuen- di beneficiatos; Mandos. 7. reg. Cancell. qu. 1. num. 5. Gomez. d. qu. 31. num. 16.* Visitandi personas ratione titularum subjectas: *Parvin. de visitat. part. 1. qu. 2. num. 16.* posse in eos excommunicationis, suspen- sionis, interdicti, irrogare poenas: ritum benedicendi more Episcopo- rum solemnem exercere, reliquaque facere, quæ Episcopalis sunt Jurif- dictionis. *Roman. cons. 498. num. 11. cum seqq. Sbroz. de vicar. off. lib. 1. qu. 3. num. 23.*

Secundo, Cardinales, etiam non Episcopi, omnes Ordines mino- res conferunt, in suis titulis, subditis, ac familiaribus suis. *Paris. de re- signat. benef. lib. 4. qu. 2. num. 88. Barbof. de offic. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 3. num. 15.*

Tertio; Qui Cardinalem offendit, offendenti consilium vel auxili- um præstat, in crimen incidit Majestatis læsæ: *c. Felicis. de poenit. lib. 6. Intrig. singul. 130. num. 1. Clar. recept. sent. in §. final. qu. 77. sacrilegi- um; Giga de crim. læsæ Majest. lib. 1. Rubric. qual. & à quibus crimen læsæ Majest. com. qu. 5. num. 1. & 11.* Fit infamis perpetuo; habetur pro bannito, omnem amittit Testamenti factionem; devastatur domus, confiscantur bona, privatur locationibus, & feudis, beneficiis spiritu- alibus & temporalibus; ut & ejus filii & nepotes omnibus beneficiis Ecclesiasticis quæ habent; obtinendorum in posterum fiunt incapaces. *Decian. in tract. crim. lib. 7. cap. 41. Menoch. de arbitr. cas. 151.*

Quarto. Damnatur Cardinalis à solo Pontifice, *Gloss. in c. 2. de Cleric. non resid. & de Jure non sine 72. testium numero, si sit Episco- pus, si non, sine 64. si Presbyter, 27. si Diaconus. Host. & Andr. in c. li- cet universis. de testib. per text. in can. Prasul. 2. qu. 4. Menoch. de præsumt. lib. 2. præf. 80. sub num. 23. Borrel. in sum. omn. decis. tom. 1. tit. 5. n. 74.*

Quinto; Non appellatur à sententia ex Cardinalium voto seu consensu lata. *Alban. de Cardinal. qu. 42. vers. 3. hi. Antistites. Mansfred. decis. 30.*

G

Sexto;

Sextò; Cardinalis se Legatum esse afferenti creditur circa potestatem ordinariam, etiam si non exhibeat literas Legationis suae testes. *c. nobilissimus. dist. 37. Alban. d. qu. 42.*

Septimò; Habent Cardinales redituum Camerae Apostolicae partem: *c. ubi periculum. §. provisiones. de elect. in 6.* si indigeant, subvenire ipsis tenetur Papa; ut caput membrum. *Manfred. decis. 224. Alban. d. qu. 42. in privileg. Lancelot. in templo omn. judic. lib. 2. cap. 3. §. 2. n. 21.*

Octavò; Cardinales, nullà eorum factà speciali mentione, non tenentur suspensionis vel interdicti sententia in diplomate Pontificio, vel motu proprio, mandato, aut constitutione generaliter promulgatà. *Alban. d. qu. 42. privil. 31.*

Nonò; Cardinalatus liberat à potestate patria. *Manfred. de Cardinal. c. 8. privil. 8. Molin. de Just. tract. 2. disput. 229. num. 8.*

Decimò; Conferunt Cardinales in Ecclesiis sibi à Sede Apostolica commissis beneficia, & in iisdem exercent jurisdictionem, ante possessionem captam, & literarum ostensionem; non obstante Extravag. Injuncta. *de elect. commun. Barbof. d. lib. & cap. num. 71.*

Undecimò; Cardinalis assertioni nuda statur; si quidem Papa sit praesens: *Gabriel. com. opin. syntagm. tit. de probat. concl. 3. num. 20. cum seqq.* afferat rem directe non praesudicialem tertio; *Zech. de Republ. tit. 3. de Cardinal. num. 9. Gabriel. d. loco. afferat verisimilia. Nota in Lauretana Jurisdictionis. §. Martii 1618. Barb. d. lib. & cap. num. 74.*

Duodecimò; Orto schismate, contentioneque data, possunt Cardinales congregare Concilium. *Manfred. de Cardin. cap. 31. Seb. Casar. de select. in Eccles. Hierarch. disp. 2. §. 5. num. ult.*

Decimo tertio; Gaudent privilegiis Episcopis concessis. *Barbof. d. lib. & cap. num. 77.*

Decimo quarto; Eorum inter se lites à Pontifice deciduntur appellatione omni remotà. *Barbof. d. loc. num. 79.*

Decimo quinto; Eorum domus, in quibus extat oratorium gaudent immunitatis Ecclesiasticae privilegio: *Clar. §. fin. qu. 30. vers. item add. Tusch. pract. conclus. verb. Ecclesia. conclus. 9. num. 12. Mar. Ital. de immun. Eccles. lib. 1. cap. 4. §. 9. num. 22.*

Decimo sexto; Eorum declarationes consulto Papa factae, non tan-

tantum habentur ut probabiles & doctrinales; ut volunt Bonacin. de leg. disp. 1. qu. 1. punct. 8. num. 4. Joan. Valer. de differ. inter utrumq. forum diff. 1. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 2. num. 10. aliiq. relati à Barbofa d. lib. & cap. num. 82. sed etiam ut auctoritative & necessaria; ita ut in foro utroque non solum pro personis illis, ad quorum sunt instantiam, seu in casu speciali, cui Congregatio respondet, vim habeant obligandi; sed ut leges generales in similibus omnibus. Est enim Congregatio Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum, à diversis Pontificibus, & nominatim Gregorio XIII. & Sixto V. constituta, ut specialiter præsent executioni & interpretationi dicti Concilii, & dubia difficultatesque circa Illius statuta occurrentes, nomine Sedis Apostolicæ, sed consultæ, resolvant & interpretentur. Fr. Emanuel. qu. Regul. tom. 1. qu. 11. art. 1. & 2. Gambar. de casib. reserv. cap. 3. num. 6. Zipens in analytic. jur. Pontif. postnemi Enarr. in epist. ad Lect. Garc. de benef. in præf. tom. 1. vide Barbof. d. loc. num. 81.

Habent & Cardinales adhuc privilegia alia, sed minoris ponderis.

Omnes, olim bis in hebdomade in Consistorium conveniebant apud Pontificem; hodie tantum semel.

In Consistorio proponuntur & deciduntur controversiæ Electorum ad Ecclesias Episcopales, ubi Ecclesiæ vacant, ad quem electio pertinet, discutitur; per illud beneficia consistorialia, id est, quæ Sedi Apostolicæ reservata, præpositi eliguntur; in Illo tractantur omnia, quæ ad divinum cultum, ac fidem Christianam, religionem, & Orbis Christiani pacem, & conservationem temporalem Romana Ecclesiæ pertinent. Petrus Gregor. Tholos. in syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 4. num. 15.

Est enim (ut & supra dictum) præcipuum Cardinalium officium Republicæ consulere Christianæ, & Romano assistere Pontifici, eique sed petenti, Cach. de Inst. major. lib. 2. tit. 2. de sum. Pontif. num. 59. Mascard. de probat. concl. 282. num. 56. Ceval. can. contra commun. qu. 645. num. 3. Barb. d. loc. num. 89. in negotiis arduis rectum præbere consilium, & cuncta quæ Eis, ab Eodem Pontifice pro Ecclesiæ injunguntur utilitate, adimplere fideliter. c. per venerabilem. vers. sunt autem qui filii sui legitimi. c. fundamenta. §. decet. de elect. in 6.

Regunt Sede vacante Ecclesiam. *Petr. Greg. Tholos. d. loco.*

17 Non tamen possunt quicquam potestatis vel Jurisdictionis ad Romanum Pontificem dum vivit, pertinentis, exercere: nisi incidente fortè urgente necessitate, aut imminente periculo grandi. *Clem. ne Romani de elect. & constit. Pii IV. inc. In eligend. sub dato Romæ. Idib. Octob. 1562. Campan. in divers. Jur. Can. rub. 7. cap. 6. num. 76.*

Hinc per *Eorum Collegium*, Constitutiones Pontificum nec corrigi, nec mutari, nec modificari possunt, nec iis quicquam addi aut detrahi, præsertim circa illa, quæ de futuri agunt Pontificis electione: *Clem. ne Romani in princ. Manfred. de Cardinal. decis. 261.* nec creari Cardinales. *Manfred. decis. 259. num. 386. Campan. d. cap. 6. num. 78.* nec insignia Cardinalitia dari. *Lavor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 3. cap. 2. num. 15.*

TITULUS V.

De electione Papæ.

SUMMARI A.

1. Continuatio.	um quæ structura, clausura.
2. Primus Ecclesia temporibus penes quos fuerit Pontificis Electio.	7. In electionis actu quæ observanda.
3. Quæ in ea Imperatorum potestas vel auctoritas.	8. Morientibus Cardinalibus omnibus eligere an possit Concilium Generale.
4. Electio quando ad Cardinales devoluta.	9. An, quod Electio fiat Romæ, de substantia.
5. Quæ ante Electionem observanda.	10. Quo-
6. Conclavis Cardinali-	